

ЦИЈЕНА:

За Дрну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 кр. на по године 6 круна.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
Преплата се прима само у год. и полугодишњим роковима.
Појединачни број 20 хелера.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Изази суботом

Главни уредник: Милош Живковић

СЛУЖБЕНИ ДИО.

У понедјељак изјутра Председник Министарског Савјета и Министар Иностранних Дјела Господин Лазар Мијушковић поднио је Његовом Краљу. Височанству Књазу Господару оставку цијелога кабинета. Оставка је образложена тиме, што се из нацрта скупштинских адреса, као одговор на Пријестону Бесједу, дало закључити, да влада не располаже у Народној Скупштини већином довољном за рад.

Његово Краљевско Височанство Књаз Господар благоизволио је одобрити разлоге на основу којих му је кабинет г. Мијушковића поднио оставку, те је оставку уважио с тиме, да влада отправља послове до састава нове владе. Пошто је у Народној Скупштини прочитан акт владин, којим је саопштила да је поднијела оставку, која јој је уважена, Његово Краљ. Височанство Књаз Господар позвао је у Двор председника Народне Скупштине г. војводу Шака Петровића да се с њиме посавјетује о положају. Том приликом је г. председник овлаштен да Народном Представништву изјави жељу Круне, да за овај пут Народна Скупштина предложи из своје средине владу, која ће имати пуно повјерење Народне Скупштине. Овој жељи од стране Круне додана је и жеља, да би било у интересу земље и народа да се што прије дође до састава нове владе.

Саслушавши преко свога председника г. војводе Шака Петровића саопштење, да је Круна ријешена, да се држи потпуно парламентарно и да за овај пут жели да нову владу предложи сама Народна Скупштина, народни посланици су се споразумјели и већином гласова изабрали потпредседника Народне Скупштине г. Михаила Ивановича да он, као повјереник Народног Представништва, ступи у додир са Круном и изабере и предложи лица за нову владу. Послије преговора од четири дана у комбинацију за састав нове владе ушла су г. г.: потпредседник Народне Скупштине Михаило Иванович, вршилац дужности члана Великог Суда; Марко Радуловић, члан Државног Савјета и народни посланик; Милосав Раичевић, народни посланик и вршилац дужности председ. Обласног Суда у Никшићу; Митар Ђуровић, члан Великог Суда, и командир Данило Гатало.

МИ

НИКОЛА I.

по милости Божјој

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Уважавајући оставке, које су Нам поднијели:

Председник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар иностраних дјела Лазар Мијушковић;

Наш Министар војни бригадир Јанко Вукотић;

Наш Министар финансија и грађевина Андрија Радовић;

Наш Министар унутрашњих дјела, народне привреде и поште и телеграфа Лабуд Гојнић;

Наш Министар правде и заступник Нашег Министра просвјете и цр-

квених послова Мило Дожић — разријешавамо их досадашње дужности и стављамо на расположење Владе,

а постављамо:

За председника Нашег Министарског Савјета и Нашег Министра иностраних дјела Марка Радуловића, члана Државног Савјета;

за Нашег Министра финансија Митра Ђуровића, члана Великог Суда;

за Нашег Министра војног командира Данила Гатала, команданта стојеће артиљерије;

за Нашег Министра унутрашњих дјела Михаила Ивановича, вршиоца дужности члана Великог Суда; и

за Нашег Министра правде и Заступника Нашег Министра просвјете и црквених послова Милосава Раичевића, вршиоца дужности председника обласног суда у Никшићу.

Председник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Иностранних Дјела нека изврши овај указ. На Цетињу, 11. новембра 1906. год.

НИКОЛА с. р.

Предсј. Мин. Савјета
Министар Иностр. Дјела
М. Радуловић, с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

Дворске и дипломатске вијести.

— Госп. барон Кун од Куненфелда, аустро-угарски министар резидент при нашем Двору, отпутовао је на одсуство. Послове посланства отправљаће госп. Никола пл. Јуристовски, вице-консул.

Записници сједница Нар. Скупштине

I. редовног сасјанка
од 26. октобра 1906.

Први редовни састанак редовног сазива Народне Скупштине на Цетињу.

На дневном је реду отварање скупштинских сједница Пријестоном Бесједом.

Сједница је отворена тачно у 11 сати.

За министарским столом сви министри. У 11 сати и 10 минута дошао је Њег. Краљ. Височанство Господар дочекан пред скупштинском зградом од Председништва Скупштине, а у самој згради поздрављен од посланика са бурним: Живио!

Читање бесједе трајало је до 11 сати и 40 минута, послје чега је Њ. Кр. В. Господар напустио скупштинску зграду отпраћен председништвом и одушевљено поздрављен од народних посланика са: Живио!

За овим је председник закључио сједницу а другу заказао за 27. о. мј. у 8 сати у јутру и предложио овај дневни ред:

I. Подјела у одсјеке према чл. 19. Закона о пословном реду;

II. Рјешавање о оспореним мандатима;

III. Примање изјаве оних г. г. посланика, који су на два или више мјеста изабрани, и који мандат задржавају; и

IV. Бирање Одбора за нацрт адресе према члану 37. Закона о пословном реду, који је Скупштина усвојила.

Председник Народне Скупштине,
Секретари, Љуб. Бакић, В. Шако Петровић,
Милија Павићевић.

ЗАПИСНИК

II. Сасјанка

од 27. октобра 1906.

II. Редовни састанак редовног сазива Народне Скупштине на Цетињу.

На дневном је реду:

I. Подјела у одсјеке према чл. 19. Закона о пословном реду;

II. Рјешавање о оспореним мандатима;

III. Примање изјаве оних г. г. посланика, који су изабрани на 2 или више мјеста, и који мандат задржавају;

IV. Бирање Одбора за нацрт адресе према чл. 37. Закона о пословном реду.

Сједница је отворена у 8 сати и 20 минута.

За министарским су столом г. г. министри: Јанко Вукотић, Лабуд Гојнић и Мило Дожић.

Председник г. В. Шако Петровић извјештава Скупштину, да ће секретар М. Павићевић читати записнике од 24. и 26. о. мјесца.

Г. В. Гавро Вуковић тражи ријеч, коју му председник даје.

Г. Вуковић предлаже, да председник од своје стране и Народне Скупштине извјести Народну Скупштину у Биограду и Народно Сабрање у Софији, да су сједнице наше Народне Скупштине отворене Пријестоном Бесједом на Митровдан, 26. о. мј.

Скупштина усваја предлог В. Вуковића, а председник изјављује да ће то учинити.

Секретар М. Павићевић — чита записнике од 24. и 26. о. мј.

Посланик Симо Шобајић примјећује, да у записнику од 26. о. мј., треба јасно навести разлоге, са којих верификациони одбор правда неправилности избора у у капетанајама: Мартинићској, Зетској, Дробњачкој, Опутно-Рудинској и Доњо-Морачкој.

Секретари Бакић и Павићевић изјављују да је то правдање одбором у смислу чл. 34. Закона о изборима народних посланика, — и да ће у оригиналу записника то детаљно објаснити.

Посланик Др. Марушић изјављује, да не треба правдати оно, што се написало, него да је нужна исправка по примједбама посланика, — а секретар Павићевић наставља да су посланици дужни били чинити те исправке верификационом одбору.

Пошто су записници прегледани, секретар Бакић чита депеше којима су појединци или неколицина честитали Скупштини састанак и рад.

Др. Марушић објашњује побуде и топле осјећаје Српско-Хрватске Омладине из Беча у њиховом телеграму, и кличе: Живјела Српско-Хрватска Омладина! који се одједи чују и међу посланицима.

Председник Скупштине, г. В. Шако Петровић предлаже да се лицима која су честитке телеграфске изразила Скупштини, одговори и то из иностранства сваком посебно на телеграфу, а из унутрашњости једном изјавом, који предлог Скупштина усваја.

Секретар Бакић — пита Скупштину, хоће ли неке жалбе односно њихов извод читати?

Др. Марушић — изјављује да жалбе треба предати нарочитом одбору за исте.

Потпредседник Ивановић — доказује, да је и законом предвиђено да се жалбе читају а подржавају га и већина посланика. Изводи жалба читају се.

Прелази се на I. тачку дневног реда.

На основу члана 19. Закона о пословном реду посланици се дијеле на 3 одсјека а на начин по чл. 3 истог Закона.

Секретар Павићевић — извлачи из ковчежића билете и чита име посланика, а секретар Љубо Бакић за поједине одсјеке пише имена посланика.

Пошто је било неких оспорених и један поништен мандат, то се имало на ова три одсјека подијелити 62 посланика тако, да је у I. и II. одсјеку дошло по 21, а у III. 20 посланика посланика.

Послије ове подјеле г. председник В. Ш. Петровић даје посланицима 10 минута одмора и предлаже, да одсјеци иду у посебна одјељења скупштинске зграде

Преплата се шаље поштом, само и неопредмјено административна „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а који је наручије, г. Петру Рамада новићу, К. Ц. агенту у Котор.

Дошле се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 хелера за први пут, а за сваки даљи пут по 2 хелера.

и да у смислу чл. 20 Закона о пословном реду бирају себи председника, секретара и осим тога по једно лице у одбор за молбе и жалбе.

Послије одмора одсјеци се скупљају у скупштинску зграду.

Изјављује се резултат овог избора:

У I. одсјеку председник Милосав Раичевић, секретар Митар Вукчевић; у II. одсјеку председник Јован Пламенац, секретар Ј. Тошковић; у III. одсјеку председник Јанко Спасојевић, секретар Никола Јовановић.

У одбору пак за молбе и жалбе из I. одсјека Милосав Николић, из II. Г. Церовић, а из III. Марко Петровић.

Прелази се на II. тачку дневног реда.

Потпредседник, г. Мих. Ивановић — пита Скупштину како ће се поступити према оспореним мандатима у капетанајама: Пјенивачкој, Доњо-Морачкој и Цетињској?

Ристо Поповић — предлаже, да би требало Председништво Скупштине да одреди своје посланство, које ће извјешти неправилности горњих избора.

Бајо Гардашевић — сагласан је са Р. Поповићем.

Саво Вулетић — изјављује, да није потребно да Скупштина шаље комисију за ишлеђење оспорених мандата, кад већ постоје капетански и обласни судови. Симо Шобајић — изјављује да и поред тих капетанских судова појавиле су се неправилности у изборима, па тврди да је баш за то и потребна анкета скупштинска, а не ишлеђење судско.

Др. Марушић и Јанко Тошковић — слажу се са Ристом Поповићем и Бајом Гардашевићем.

Никола Јовановић — доказује, да је сувишно шиљати изасланство, него да се то може ријешити у Скупштини иначе — каже — требало би шиљати те изасланике на сва мјеста, гдје су избори вршени.

Гаврило Церовић — устаје против изјаве Н. Јовановића и каже да је апсолутно непотребно шиљати изасланике на мјеста гдје су правилно избори извршени него само на она, гдје су избори оспорени пошто је верификациони одбор којег је он — Церовић, члан, тачно констатовао правилност и неправилност појединих избора.

Мило Дожић — доказује да не може сумњати ни у савјест нити у неправилност изборног одбора, који му је послао пуномоћје, — пошто, каже г. Дожић, у одбору је било писмених и бивших чиновника, па предлаже, да се тачно и најстрожије испита сумњичење, је ли он неправилно изабран, па ако не буде, да се виновник сумњичења најстрожије казни.

Дале, г. Дожић предлаже неке податке о школи у Богмилићима, што г. председник не усваја, због тога, што се је г. Дожић удалио од предмета.

Тошковић — доказује, да се није толико интересовао да се оспори мандат г. Дожића, али препоручује, да се о оспореним мандатима поведе најстрожија истрага, нарочито због управљања у будуће.

Милосав Раичевић — чули се за што Дожић, као шеф правосуђа, није стао према изјави С. Шобајића у заштиту истог, кад се на судове при изборима сумњичи.

Др. Марушић — доказује да је сувишно говорити односно овог питања.

П. Вуисић — каже, да при избору у капетанија Доњо-Морачкој, у којој је и он био контра-кандидат није било незаконитости, па предлаже, да то питање Скупштина ријеша.

С. Пилетић — говори, да за избор у Доњо-Морачкој треба питати, а за изборе у капетанијама: Цетињској и Пјенивачкој, да се поведе истрага.

С. Шобајић — доказује, да није напао Обласни Суд, као што тврди Раичевић, него је и поред судова нужна анкета скупштинска.

Г. Дожић — признаје, да је Раичевић имао разлога што је њега као шефа правосуђа напао, зашто исто не заштићује, и доказује, да га је од тога спријечило лично учешће у избору кап. Доњо-Морачке, а тврди, да су судови на свом мјесту и да је правда свакоме заштићена, па поново тражи, да се најстро-

жије казни виновник његовог оспореног мандата.

Нико Татар — говори, да би требали судови а не Скупштина рјешавати о оспореним мандатима.

Ј. Пламенац — доказује, да би непосредно из Скупштине требало послати изасланство у Доњу-Морачу и на мјеста оспорених мандата.

Марко Радуловић — каже, да је Скупштина надлежна сама на неправилне изборе и јурисдикцију повести.

Потпредсед. Ивановић — пита, хоће ли — пошто је било довољно дебатована — Скупштина или судови. Већина су, да се ишљећење изврши анкетом.

Потпредсед. Ивановић — пита, хоће ли се чланови за ишљећење оспорених мандата бирати из Скупштине или из секција, и по колика.

Др. Марушић — мишљења је из Скупштине.

М. Павићевић — предлаже, да би најпознатије било, да се одреде по 3 лица у комисију, која ће поћи на мјеста оспорених мандата, јер каже, тројица ће више виђети и прије и детаљније испитати ствар него један.

Др. Марушић — тврди, да је то његов предлог.

Ристо Поповић — не слаже се са Павићевићем и доказује, да би се тијем начином скратило право народног посланика, па предлаже, да се пошље по један посланик на мјесто оспореног мандата.

Тошковић — предлаже, да се пошљу по два члана на лице мјеста.

Потпредсед. Ивановић — пита, хоће ли се послати једна иста комисија за три оспорена мандата, или ће бити три комисије посебно за три мјеста.

Већином се послје прозивања усваја, да се пошље за ишљећење по једно лице, као што је предложио Ристо Поповић.

Потпредсед. Ивановић — предлаже, да посланици по одсјецима пођу у посебне собе, и да сваки одсјек избере из своје средине по једно лице за ишљећење оспорених мандата.

Скупштина усваја тај предлог.

Посланици полазе у собе за поједине одсјеке.

Послије 10 минута посланици се враћају у скупштинску зграду.

Потпредсед. Ивановић — позива председнике одсјека, да кажу, кога су изабрали из своје средине за ишљећење оспорених мандата.

Председници одсјека изјављују:

Из I. одсјека изабрат је Симо Шобајћ, из II. одсјека Бајо Гардашевић, из III. одсјека Радоје Поповић.

Потпредсед. Ивановић — пита како ће се одредити ова комисија за оспорене мандате, т. ј. који ће гдје ићи на ишљећење.

Већина од посланика говори: кошком, а доцније, да се они међусобно договоре.

Комисионери излазе из скупштинске зграде у писарницу на договор и међусобни пристанак, и послје кратког времена враћају се и изјављују, да су се сагласили: да Бајо Гардашевић ишљећује

избор капетаније цетињске; Радоје Поповић доњо-морачке; а Симо Шобајћ пјешивачке.

Прелази се на III. шаčku дневног реда.

Потпредсед. Ивановић — извјештава, да је на реду, да она г. г. посланици, који су добили два или више мандата изјаве, који мандат задржавају, на што изјављују, и то:

Г. В. Шако Петровић задржава мандат цетињски; г. Марко Петровић уљински; г. Јанко Спасојевић андријевички; г. Спасоје Пилетић пиперски.

Председ. В. Шако Петровић — пита Скупштину, кад ће се извјестити племена и вароши за наредне изборе.

Већина изјављују, што прије а најдаље у року од 20 дана.

Г. Церовић — предочава, да има много посла, и да је законом предвиђено у року за мјесец дана.

Ј. Пламенац — предлаже што прије, пошто није заступљено 12 мјеста.

С. Пилетић — предлаже, да се пише Мин. Унутр. Дјела, да што прије нареди и добро објасни о поновним изборима.

Др. Марушић — пита, како се имају управљати скупштински посланици за оспорене мандате.

Потпредсед. Ивановић — каже, да ће се они управљати по закону, у којему је предвиђено.

Ј. Спасојевић — предлаже, да Скупштина треба да пита Мин. Унутр. Дјела, до кад се имају извршити поновни избори.

Ј. Пламенац — захтијева, да то буде у року од 15 дана.

Вулетич — доказује, да у изборним мјестима нема копија за изборне спискове који се поново морају шиљати те за то треба дуже времена, да би се тај посао обавио.

Потпредсед. Ивановић — изјављује, да ће се извјестити Министарство Унутр. Дјела, и да ће бити старање, да се избори што прије изврше.

Прелази се на IV. шаčku дневног реда.

Потпредсед. Ивановић — пита како ће се бирати одбор за нацрт адресе.

Др. Марушић — тражи, да он предложи нека лица у тај одбор што Скупштина не усваја.

Узимају учешће: Марко Петровић, Тошковић и Пилетић.

Већина Скупштине ријешила је, да сваки посланик на листићу напише 9 имена оних лица, које жели за адресни одбор, и да те кандидате јасно чита.

Послије те одлуке скупштинске, секретар Павићевић прозивао је посланике, а секретар Бакић биљежио, колико који кандидат има гласова.

За вријеме гласања адресног одбора дошао је Министар Финан. и Грађевина, А. Радовић.

У одбор за нацрт адресе ушла су г. г. Јован Пламенац, Др. Марушић, Марко Петровић, Ристо Поповић, Јанко Тошковић, Гаврило Церовић, Гавро Вуковић, Милосав Раичевић и Марко Радуловић.

наслагама. Ови наводи Суесови нашли су особитог одобравања, те су уз њих пристали сви готово познатији геолози, као: Битнер, Хофер, Хермес, Тула, Мушкетов, Фуке, Детен, Девизон, Бајн, Изел. Тарамели, Кото и други. Само неколицина њих, међу којима се особито истиче Милне, хоће, да је узрок, ако не свих, а оно већег дијела потреса стварање подземних водених пара.

Вулкани најављују погибао у напријед неким особитим знацима, који нас опомињу и кажу нам, да се чувамо, а то пак потреси не чине. Нема никаквог обилежја, које би нам могло вриједити као сигуран предзнак и опомена, да би смо немилосрдним учинцима потреса могли избјећи. У земљама, гдје потреси чешће владају, раширило се је вјеровање, да су тобоже претече потреса несносна врућина и велика занара. Из опажања, која је Хумболт прикупио по свим оним предјелима, гдје су потреси чешћи, као у Кумани, Квиту, Перу и Чилама, изилази, да су сва та вјеровања и нагађања кроз и кроз нетачна и неистинита. Нити стање барометра, ни висина термометра, па ни јачина и правац вјетра, ни једно ни друго не стоји у никаквој вези са потрема. Једини знак, који предсказује неку несрећу и погибао, прије него се има збити земљотрес, опазити, би се, али не увијек, у понашању неких животиња. Као код вулканских ерупција, тако и код најстрашних земљотреса примјетило се је, да неким животињама овлада немир и страх, особито пак оним, које под земљом живе. Кртице и гуштери бјеже из њихових рупа и трче немирно наоколо; исто чине мрави и цврчци. Хумболт је у Јужној Америци опазити, да алитатори остављају баруштине, да трче и склањају се на чврсто тло. Особиту моћ наслуживања по Пфафу посједују свиње. Поли је 1805. приликом трешње у Неапољу опажано са свим тачно понашање живо-

Сједница је закључена у 12¹/₂ сати и идућа ће се заказати објавом.

Секретари: Љуб. Бакић, Милија Павићевић. Председник Народне Скупштине: В. Шако Петровић

ЗАПИСНИК

III. сасџанка

од 30. октобра 1906.

III. Редовни сасџанак редовног сазива Народне Скупштине.

На дневном је реду: претрес пројекта Закона о пословном реду у Народној Скупштини.

Сједница је отворена у 9 сати и 17 минута.

За министарским столом г. г. министри: Гојнић и Дожић.

Председник г. В. Ш. Петровић — извјештава Скупштину да ће се читати протокол II. редовног састанка.

Секретар Павићевић — чита записник II. сједнице. Н. Татар тражи ријеч за примједбу.

Председник В. Ш. Петровић — напомиње, да се ријеч не може дати, док се записник прочита, а тада ће се питати ко има што примјетити.

Пошто је записник прочитан, изјављују: др. Марушић: да би погрешно било, кад секретар не би учинио исправку у записнику, као што је на претходној сједници напоменуто; — а не, да секретар брани оно, на што се примјећује, а

Нико Татар: — Ја сам казао: „ако се сумња у дотичне судове — то да би Скупштина могла одредити и друге незаинтересоване судове за ислиједити оспорене мандате“, а тако није унесено у записник, те тражим, да се то исправи.

Секретар усваја исправку.

Спасоје Пилетић: — има примјетити на формалну страну записника и препоручује секретару, да се редом читају имена пријављених говорника. Наставља да је он одредио рок накнадних избора у току за 20 дана.

Секретар прима исправку.

Г. г. Тошковић, Дожић, Вујисић, улазе више у дебатоване оспореног мандата Д-Морачке капетаније него ли на какву примједбу записника, те секретар Павићевић и не усваја те изјаве за исправке, остављајући им, да покренуто питање објасни Г. Дожић, који га је и остакао.

Саво Вулетич — примјећује, да у записнику не стоји онако како је он на претходној сједници казао, а то је: да није рекао да се за оспорене мандате треба обраћати капетанским него Обл. Судовима, — коју исправку секретар прима.

Даље исти Вулетич — напомиње, да секретар у записнику треба да изнесе име на молитеља и жалбоца, на односним молбама и жалбама, што секретар такође усваја.

Секретар Павићевић упозорава говорнике, да он има изнјети само најглавније податке, а да детаљне појединости говорникове воде стенографи у својим записницима.

Др. Марушић слаже се с тијем и предлаже, да се прије на дневни ред, како се не би дангубило.

Потпредседник Ивановић — упозорава Скупштину, да ће се читати молбе.

Секретар Бакић — чита молбе шљедених: Покрклића с друштвом, Јака Дреце, Марице пок. Стојана Бакоче с другарицама из Никшића, и Јевта Петковића.

Потпредседник Ивановић — изјављује, да ће се прочитане жалбе и молбе упутити односном одбору на претрес.

Потпредседник Ивановић — упозорава Скупштину, да је Ђ. Кр. В. Књаз Господар благоизволио потписати 3 указа, којима се имају на основу тачке II. чл. 77. Закона о привременом пословном реду у Народној Скупштини поднјети на претрес и ријешење: нацрт закона о пословном реду, нацрт закона о изборима народних посланика, и нацрт закона о министарској одговорности.

Посланици, прокинути поштовањем према нашем милостивом Господару, дижу се и стојећи саслушавају указе, које секретар Бакић дословно чита.

Потпредседник Ивановић — извјештава Скупштину, да ће се ови укази с односним нацртима закона послати одбору на претрес.

Потпредседник Ивановић — чита молбу посланика Митра Вукчевића за 5-то дневно одсуство, и каже да ће се иста упутити надлежном одбору на ријешење.

Г. г. Гојнић, Марушић и Пилетић, примјећују, да се молбе за одсуства рјешавају непосредно у Скупштини, а не у одсјецима. Посланик поп Војин Поповић у прилог тога чита чл. 132. закона о пословном реду.

Потпредседник Ивановић — пита Скупштину, усваја ли одсуство посланика Вукчевића.

Скупштина усваја одсуство.

Потпредседник Ивановић — моли Скупштину, да саслуша питање посланика Вукчевића, упућено на министра иностраних дјела, г. Лазара Мијушковића односно неких добјеглих прекограничара. Скупштина обраћа озбиљну пажњу.

Секретар Бакић — чита то питање дословно.

Потпредседник Ивановић — изјављује, да ће се то питање послати надлежном министру на одговор пошто исти није присутан.

Г. Дожић — пита, је ли Скупштина већином гласова доносила одлуку, да се за његов мандат као оспорени поведе истрага, пошто — каже, да је на II. претходном састанку од 24. октобра раније усвојен предлог посланика Раичевића, т. ј. да се овај избор издвоји и донесе о њему посебно ријешење.

У дебати овога питања узимају учешћа посланици:

Ј. Спасојевић — доказујући, да је на II. редовној сједници од 27. ов. мј. ријешено, да се за избор у Д-Морачкој капетанији, као и за изборе у капетанијама: Цетињској и Пјешивачкој пошље скупштински посланик.

Дожић — каже, да се не сјећа да је гла-

ЛИСТАК

Земљотреси.

(научно-популарно предавање)

Према својим учинцима спадају земљотреси у најужасније природне појаве. Чим тло, за које још од дјетињства, од младих ногу, знамо, да је непотпуно, под нашим ногама попушта; чим се зидови и стијене руше а дубине се земаљске отворе, човјеком овладају страх и ужас.

Земљотреси су готово увијек пратиоци вулканских ерупција, али ове нијесу потрес. Стога и нијесу потреси искључиво привезани за вулканске предјеле, они могу свугдје наступити, ниједно мјесто на земаљском шару није од њих одбрањено. Премда се земљотреси још од најстаријих времена представљају као најстрашнији бич човјечанства, премда су се ученици разних времена и народа са тим питањем, тражећи потресу узроке, много бавили, ипак спадају они у најмање познате геолошке појаве. Буди ми овом приликом слободно, да напоменем бар у неколико ријечи, у чему се тај главни узрок земљотресу састоји, шта о томе говоре научњаци и како су међу њима мишљења подијелена. Једни хоће, да учестаност потреса зависи од положаја сунца и мјесеца према земљи, о дневним и годишњим добама, о непогодама и о стању барометра. Уз горње наводе пристају Фалб, Переј, Шмид, а против њих су Монтези, Кнот и др. Идеја пак, да је узрок земљотресима лава и пара, које се стварају у унутрашњости наше земље, није се могла уздржати, а није ни толико вјероватна као она Суесова, да главни узрок сезоничним кретањима лежи у стварању великих подземних пукотина, или у опште ређено, да га треба тражити у тектонским

тиња. На свијем онијем мјестима гдје се је осјетио трес, још прије њега на неколико минута, почеше волови рикати, овце и козе блејати, те би се узнемирено обориле на плот, који би у свом бијесу и развалиле. Патке и кокоши разбежале би се и подигле би огромну грају и вику. Коњи би почели хрзати те би у њиховим стајама растргли бијесно узде, о којим су били привезани. Мачке би се раштркале, почеле би се крчити и најезила би им се длака. Птице би остављале своја гнезда те би плашљиво наоколо обилетале, а рибе би испливале на сухо, тако да их се је могло и руком ухватити. Пси би пробудили силним лавањем, још на неколико минута прије трешње, своје домаћине, опоменули би их на тај начин на предстојећу погибао, те би им спасили живот. Овакво понашање неких животиња може се свести на особито фина и осјетљива њихова осјећања. Код неких је за стално главан слух, који може да осјети онај немиран шум испод њихових ногу, много прије него што је то у стању човјек. Није искључена могућност, да иза експлозивног удараца наступају и нека непримјетна прегинања тла, која могу да осјете животиње, које под земљом живе. Код многих се је земљотреса опазити истицање из земље разних опасних гасова, који могу нормално дисање пореметити, те их животиње са веома финим њухом, као пси, осјете много прије него што би то био случај код човјека. Овако примјетно понашање животиња, које је пало на први мах у очи при потресу у Неапољу, није се а и ни у толикој мјери показало приликом других, па и већих земљотреса. На овакве знакове не треба увијек са сигурношћу рачунати, јер у највише случајева забавку потреси човјека неприправна, небавијештена, те му и ужасно нашкоде.

Према опажањима разликујемо двојаке потресе: оне који вертикално постављају

земљу угибање или сикцесорне и ундулаторне, а ти су пошљедице првих. По Хофману имали бисмо још и трећу врсту потреса, а то су ротаторни, који по њему играју велику улогу при разоравану градова и цијепању читавих брда. Хумболт наводи као примјер, управо као доказ, да такви потреси постоје, криво поређана стабла, која су прије потреса била паралелно посађена, а и на више обелиска опазити се, да су се потресом окренули. Овакви су потресу најгрознији и најстрашнији, они из темела разруше градове, за вазда их опустоше. Сличан потрес снашао је град Каракас 1812. г. Људи, које је тог момента потрес затекао, па хтјели себи бјежањем живот да спасу, нејероватно бразм окретањем земље били су оборени, и на најстрашнији начин згњечени и осакаћени.

Валови ундулаторног потреса могу се ширити из једне тачке на све стране, то су т. зв. централни потреси, или се простиру само у једном правцу — линеарни, или пак трансверсални, а ови се простиру на начин вјетром покренутог посађеног класја. Централни потрес био би онај у Калабрији 1783. г. Код потреса ове врсте придолази још и та чудновата појава, да се центар потреса може мијењати. Тако је центар потреса у горе поменутом земљотресу био у фебруару код градића Опида, а већ у марту код Ђирифалка. Централни је потрес опустошио и Лисабон 1. новембра 1755. г. а такав је био и онај, који је 1846. г. владао у предјелима дуж р. Рајне са центром у Ст. Готару. Линеални се потреси шире у правцу планинског ланца. Догађа се веома ријетко, да попрјекло, преко самог ланца пријеђу. На овај начин распростиру се обично потреси у Чилама и Перу. За примјер трансверсалног земљотреса наводи Раумал онај, који је 4. јануара 1843. г. спопао америчке уједињене државе.

сано о пошљању изасланика за његов оспорени мандат.

М. Татар — изјављује, да се није рјешавало на гласове, хоће ли се за оспорени мандат Дожићев шиљати изасланик; само је — каже, ријешено као и за остала два, т. ј. да се пошље изасланик ради ишљебења.

Г. Тошковић — каже, да је сам г. Дожић на П. редовној сједници изјавио да жели најстрожију истрагу над његовим оспореним мандатом као и то да се најстрожије казни виновник тога оспореног мандата, — на наставља Тошковић: није нужно било, да се гласа за полазак изасланика.

Г. Дожић тврди, да је говорио за најстрожију истрагу, али, да Скупштина није гласала, да се актом ишљебује његов мандат, па пита, је ли и о његовом мандату засебно дискутовано.

Потпредсједник Ивановић — доказује: 24. ов. мј. ријешено је, да се за мандат г. Дожића доцније ријешити и да је 27. о. мј. донесено скупштинско ријешење, да се за тај мандат пошље изасланик, као и за мандате у Бајицама и Пјешивцима.

Пон Војин саглашава се са г. Милом Татаром.

Тошковић — примјећује, да је на записнику П. сазива требао г. Дожић тражити исправку.

Пилетић — пита: откуда сада та дебата, кад је непотребна, па тражи, да се прије на дневни ред.

Јован Пламенац — изјављује, да је та ствар ријешена, и доказује, „да се тражи длака у јајегу“ тврдећи, да се о томе дебатовало посебно, предлагајући, да се прије на дневни ред, што већина одобрава са: тако је.

Дожић — доказује, да је тражење длаке у јајегу било ондје гдје је оспорен његов мандат без жалбе, па тражи, да се поступи по закону.

Потпредсјед. Ивановић — пита: прима ли Скупштина изјаву Ј. Пламенца. Већина одговара: прима.

Дожић — каже: не примају сви, за то треба видјети ко прима а ко не прима, Ј. Пламенац — каже: то је ријешено, и ово је напад на наше прво ријешење. Чује се већина са: тако је.

Потпредсјед. Ивановић — извјештава Скупштину и каже: предсједници појединих одсека за проучавање закона сазваће одсеке који ће послје проучења изабрати одбор за тај пројект.

Потпредсјед. Ивановић — закључује сједницу на 10¹/₂ и каже, да ће идућа бити заказана објавом са дневним редом: претрес нацрта за адресу, пошто дотични одбор буде са нацртом готов.

Предсједник Народне Скупштине: В. Шако Петровић.
Секретари: Љуб. Бакић, Милија Павићевић.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

(Читанка за одрасле аналфабете). Изишла је из штампе и за који дан ће се почети разасиљати: Читанка за од-

Према јачини и површини, коју запремају потреси, можемо их подијелити и на макрозеизмично и микрозеизмичне. Макрозеизмичне можемо без икаквих, за то нарочито начињених инструмената осјетити, јер су одвећ јаки, а може их се опажати у релативно најближој близини, гдје један потрес влада; док се микрозеизмични само финим апаратима наго-вјестити и опазити могу. Ови су дакле одвећ слаби, а пошљедица су макрозеизмичних, дакле јачих. Зона распрострања код разних потреса је и одвећ различита. Неке путе је тако малена, да обухвата само неколико квадратних миља, као нпр. кад потреса у Казачимолу на острву Ихију од 4. марта 1880. г., који се пак у Напуљу није никако ни осјетио, али их опет има и таквих, који се могу осјетити, наравно, помоћу сасвим финих апарата, на хиљаде, па и на стотине хиљада квадратних миља. Случај је био код потреса у Белују 1873. г. који је обухватио простор од каквих 45000 квадратних миља. Код великог источно-индијског потреса 1897 г. плеистоцеизмична зона обухватила је простор од 370-000 квадратних километара, а цијела макрозеизмична од 3—4 милиона квадратних километара. Највећу до данас познату зону распрострања земљотреса показао је потрес у Лисабону 1755. г. који се је осјетио свуда од сјеверне Африке до Шкотске, Норвешке и Чешке, на једном простору од 1¹/₂ цијеле земаљске површине.

Да бисмо знанствено испитали јачину и дознали у опште и за најслабији потрес, служимо се апаратима, које називамо сеизмографима или сеизмометрима. По себи се разумије, да склоп тих апарата мора бити тако удешен, да могу осјетити најменшу потресе. Примјера ради на поменућу потресе у Верноју у Туркестану од 9. јуна 1887. г. и онај у Токију од 19. априла 1889. г. за које се у размаку од 23 минута иза катастрофе у Берлину

расле аналфабете (неписмене), саставио Фрањо Андерлић, учитељ вјежбаонице на краљ. мушкој учитељ. школи загребачкој, издао срп. акад. литер. друштво „Негуш“. Цијена 1 К.

Ова је читанка састављена по прокушаној методи г. Андерлића, по којој ће сваки аналфабета у 12 лекција научити читати и писати. У њој је потпуна упута за свакога учитеља неписмених. Сlike су такође успјеле.

Иза 12 лекција, које се налазе на 12 таблица, долазе редом бирани примјери из народне поезије, из „Привредника“ и т. д. за вјежбање.

Напомињемо узгред, да се ова књига сасвим разликује од оне, што је издао г. Андерлић латиницом. Много је јаснија и практичнија за аналфабету.

Ниједан прави народни пријатељ не ће остати без ове књиге. Ниједан патриота, ако му је икако могуће, не ће пропустити прилике, те ће одмах на почетку основати аналфабетски течај. А они, који се желе научити, нека не жале једне круне и не ће је жалити, само, само ми — писмени — учинимо своју дужност.

Новац се шаље унапријед заједно с поштарином (10 филира) на захтјев уз поузеће.

Адреса: Срп. акад. литерарно друштво „Негуш“ у Загребу. Свеучилиште.

(Два електрична проналаска у Дубровнику). Никола Кеслер, професор физике при дубровачкој гимназији, пронашао је нову справу за телеграф без жица и другу електричну справу за за-пријечује сукоба и других несрећа на жељезничким путама.

Он је нарочито био у Бечу и ту је пред повјерљивост Патентног уреда (Patentamt) дао потребна разјашњења о изумима и положио нацрте о предмету те прима зато ових дана повласну патенту за своје изуме.

Његова нова справа за телеграф без жица може с једне постаје истодобно послати брзојаве разнораз садржаја на више постаја тако, да свака прими само онај телеграм, који је одређен за њу а не може да прими друге; а обратно више постаја истодобно могу послати на једну саму постају по један телеграм тако, да постаја која прима, зна која је постаја послала једну брзојавку а која другу. Телеграми се примају штампани и не могу бити украдени од друге справе или постаје.

Други изум запријечује сукоб двају влакова, који се возе супротијем смјером, или двају који иду истијем смјером. Осим тога запријечује изненађење влака пред отворенијем или пред гомилом камења или земље, која се срушила на жељезни пут, или коју другу несрећу.

Професор је Кеслер још посве млад човек, тек је двије или три године да је наставник. У Дубровнику је стекао љубав од својих ученика. Дубровчанин је по мајци, која је поријеклом из Херцеговине. Учио је гимназију најприје у Дубровнику. Иза испита зрелости учио је у бечком универзитету.

знало, па чак се је могао опредјелити и сам предјео, који им је као жртва у дио пао.

Брзина ширењу земљотреса није увијек иста. По Хумболту била би од 5 до 7 миља на минуто. Она у велике зависи од јачине самог потреса, каквоће материјала и склопа коре земљине.

Од особите важности при појави једног потреса је и дубина мјеста испод површине земљине, гдје је потрес настао. Не лежи ли хипоцентар дубоко у земљи, то је потрес јак, али је зато потресена зона малена; је ли пак хипоцентар одвећ дубоко, то је интензитет потреса мален, али зато уздржан предјео знатно велик. Из овог излази, да интензитет потреса стоји у обратном размјеру са ширењем његовим.

Веома је интересантна појава прелазак потреса са копна на море, или пак постанак његов у мору. За потреса у Лисабону 1755. г. могао се је и по цијелом атлантском океану земљотрес примјетити. Необично узбуркано море и ненормална његова висина били су пошљедица тог страшног и за историју португалску кобног земљотреса. Особито силно узбуркано море опазило се је при потресу у Лими 1856 г. У близини каласке луке дизало се је оно 80 стопа поред своје нормалне висине, па се је спуштало, да опет јуриша на град. Без сумње цио град као и све становништво било је затрто, уништено и поморено. Колико само људских жртава, без обзира на друго стечено благо, прождре тај никад незаситни непријатељ читавог човјечанства, показаће шљедећи бројеви. За потреса у Калабрији 1783. г. платило је главом око 30.000. душа, у Лисабону 1755. г. преко 60.000., у Сицилији 1793. г. исто толико, а у Јапану 1830. и преко 100.000. Учинци земљотреса превазилазе обзиром на ужас куд и камо оне, које стварају вулкани. Пошто су вулкани че-

(Неколико нервних стања код дјете). У овогодишњој јануарској свесци „Revue du hyponotisme“ изашао је један чланак, који је својом садржином вриједан и за наставнике народних школа, и ми ћемо га овдје изнијети.

Погледајте, вели аутор тога чланка, како ђаци уче своје лекције. — Примјетићете огромну разлику. Једни тихо читају, чак и не крећу уснице, уче, тако рећи, очима. Такви памте видне представе прочитаног. — Други понављају лекцију јаким гласом. У тих се задржавају слушни утисци и представе. Трећи уче на глас, али затварају уши прстима, да не чују ријечи. Они памте те покрете, које праве при читању. Напошљетку, четврти уче писати лекције. Код таквих остају покретне представе појединијех ријечи, које добијају при писању.

Шта из овога излази? Човјек нормално развијен у стању је да те поједине начине замјењује међусобно.

На пр.: дијете учи лекцију на глас, тј. пребацује у памети слушне представе прочитаног. Али, ако се све наклони за учење налазе у подједнакој мјери развијене, оно ће бити у стању, да то исто понови и писањем: да напише.

Тако исто који понавља лекције у себи и писмено, моћи ће и на глас.

Но, код ненормално развијених тога нема, јер способност једног начина учења преовлађује. Из тога добијамо: човјек или дијете обично зна да понови у себи оно што је прочитао, може и написати, али да га на глас искаже не може никако. Зашто је то тако? Просто зато, што није развијено памћење слушних представ или поједине слушне представе чак зна, али да их понови на глас не може. Други, напротив, кажу на глас, али не напишу лијепо, како треба.

Ушљед таквих стања могу произаћи веома рђаве пошљедице кад одрасли не појимајући душу дјечију, криве их незнањем. Дијете не може да зна своје стање, губи вјеру у себе, своје способности и свој напредак. Добија нервну бојажљивост, да одговара пред наставником, и ушљед те нервне бојазни јавља се потпуна немогућност говора. Томе се удружују и друга нервна растројства, црвенило, бледоћа, зној, па већином и насвијест.

Томе се може помоћи прилежним и развијањем свестраних умних способности. Потребно је да дијете научи да искаже прочитано на глас и написано, да би то постало његова својина.

Из овога се види колико гријеше поједини наставници који захтјевају да се лекције уче и исказују све на један начин. То је вјечити и досадни шаблон. Треба пустити дјецу да уче, како им је пријатно, али тако, да буду у стању да научено понављају на разне начине.

Зато је у школи потребно обратити нарочиту пажњу на оне, који „не умију говорити“, не треба их сматрати за љенштине и неспособне, не застрашивати их и не убијати им вјеру у њихове способности; већ треба наћи узроке, зашта они рђаво говоре и обратити пажњу на њихово тешко душевно стање. На сигурно

сто пута много прије саме ерупције дају знакове, јављају дакле у напријед, то је могуће становницима околних мјеста, да свој живот и дио свог имања спасе. Потреси наступе изненада, те су већ за неколико секунда хиљаде становника, који ни помишљали, а камо ли слутили нијесу, покопани под своје имање. Вулкани кад се појаве разурше релативно мален дио, док потреси опустоше читаве предјеле а човјечјих је жртава на хиљаду пута више него код вулкана, и напоскон онај слој вулканског пепела, који покрије околину, постаје за кратко вријеме веома плодно и родно земљиште. Вулкани уз сву несрећу и шкоду, коју нам наносе, чине нам и неку ако и релативно малену корист, а што једном потрес уништи, разори, то је за сва времена уништено, тако и остане.

Трајање појединог потреса је већином одвећ кратко. Дулина му зависи од јачине удараца и еластичности наслага. Потрес који је разорио Каракас 6. марта 1812. г. збио се је, по Хумболту у три удараца, од којих је сваки трајао по 3 до 4 секунда. Ударци су слиједили један иза другог у сасвим кратким размацима, тако да се је читав катастрофа догодила у времену од једног минута. У тој једној минути изгледао је тај богати и лијепо град као гомила развалина, а у тој истој минути издахнуло је више од 20.000 душа. Потрес је у Лисабону 1755. г. првим најачим ударцем, који је трајао 5—6 секунда, срушио све цркве и дворце, те је мало што остало било за остале ударце.

Потреси су за цијелу површину наше земље сасвим обична појава. Број њихов у току једне године, који се осјете само на кори земљиној, варира између 2000 и 5000. Кад бисмо хтјели добити број потреса на читавој кугли наше земље, морали бисмо постостручити горњи број те би добили приближно од 6000 до 15000

би од многих „љенштина“ постали веома добри ученици. При застрававању дијете губи вјеру у себе и ништа се, само ограничености, на крају крајева, не може добити.

На основу свега овога потребно је да родитељи и наставници више и боље упознају нервни систем дјете и његове ненормалности. Тада, може бити, не би било онолико незнања у нашим школама, нарочито средњим, које су нехигијенски уређене и раде на потајном растројавању нервне системе, а никако на развоју дјечијем.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

(Заклетва нових министара). Данас у 11 и по час. прије подне извршена је у Двору заклетва нових министара. Господа министри са Предсједником Министарства г. М. Радловићем на челу, држећи три прста десне руке на јеванђељу, изговорила су ријечи заклетве, коју је читао свештеник и народни посланик г. К. Поповић.

Свечаном чину заклетве присуствовао је Његово Краљ. Височанство Књаз Господар. По свршетку заклетве акт о томе потписали су министри, а Књаз Господар благоволио је тај акт овјерити својеручним потписом. Заклетви је присуствовао и предсједник Нар. Скупштине г. војвода Шако Петровић са г. г. секретарима, предсједницима и члановима појединих одбора скупштинских.

(Владачка благодарност). Чим је свршен акт заклетве нових министара, Његово Кр. Височанство Књаз Господар сис је пред степеницама старог Двора у дворска кола у пратњи ордонанс-официра г. капетана Томановића, и одвезао се пред стан министарства инстр. дјела. На улазу Господара је дочекао досадашњи Предсједник Министарства, Министар Иностр. Дјела Господин Лазар Мијушковић, и отпратио владуца уз степенице до великог кабинета министарског, гдје су били на окупу сва г. г. чланови бивше владе. Његово Краљ. Височанство Књаз Господар благоволио је прићи господи бив. министрима, и том приликом љубазно им је за благодарио на њиховом раду у корист отаџбине, и на њиховој преданој служби дужности, која им је била повјерена.

Господар је најљубазније благоволио да се опрости са Својим бившим министрима, који су га отпратили доље на улицу до самих дворских кола и при кретању ових дубоко се поклонили пред Његовим Краљевским Височанством.

(Растанак бив. министара). Пошто су испратили Његово Краљ. Височанство Господара, бив. министри упутили су се у стан свога предсједника г. Лазара Мијушковића. Ту се у име својих другова бив. министар војни г. бригадир Јанко Вукотић толико и искреним ријечима опростио са г. Мијушковићем, напоменувши, да им је достојно предсједавао и све своје силе заједно са својим дру-

потреса, било дуљих или краћих, као и јачих или слабијих, који би се морали појавити на кугли наше земље.

Уопште узевши владају потреси највише и најчешћи су у вулканским предјелима. У Европи најчешћи су на обалама португалским и јужне Италије, на Пиринејима, у долини Роне, у доњој Италији, на обали далматинској, у Грчкој и у неким предјелима на Боспору; даље у Молдавској и Влашкој, уз р. Рајну, у Швајцарској, особито у оном дијелу, који лежи на сјеверној страни Алпа, у Холандској, Скандинавској, поименице на острву Исланду. У Азији је највише земљотресима изложена маја Азија, Кавказ, предјео око Арарата и Каспијског Мора, Сирија, Палестина, арапско полуострво, земљиште око извора р. Амуре и Кабула, подручје Гангеса, западна обала предње и стражње Индије и сваколика вулканска острва. За Африку се може рећи, да је и поштеђена од јачих трусога; може их се осјетити једино у Мароку, Алжиру, Абисинији и у области извора Сенегала и Гамбије. (Наравно зато, јер су само ти предјели Европљанима и познати!) У Америци осим вулканских предјела веома је често изложена потресима сјеверних обала Каракаса и Антила, изузев Кубу. У сјеверној Америци владају веома јаки потреси у предјелима Мисисипи и Охија, као и на обалама атланског океана. Аустралијска су пак острва већином вулканска, те су с тога и веома јаким потресима изложена.

У Бечу.

М. А. Рајнвајн,
канд. философије.

говима улагао у раду на корист Господара и отаџбине.

(Одликован наш дуван). На великој међународној изложби, која је лѐтос била у Милану у Италији, одликован је првом наградом наш дуван у свима својим врстама. Стручњаци су оцијенили да су све врсте нашег дувана, како га прерађује фабрика монопола у Подгорици, одличне, и да је начин израде такође одличан.

(Одликовање). Њ. Кр. В. Господар благоизволио је одликовати артиљеријског поручника Божа Ракочевића V-им степеном Данилова ордена.

(† Ђуро Матановић). У Бечу, куда је био отишао да потражи лијека својој тешкој болести, преминуо је неки дан Ђуро Матановић, заст. предсједника Обл. Суда на Цетињу. Тијело пок. Ђура пренесено је из Беча на Ђеклиће, гдје је сахрањено уз учешће родбине, многобројних пријатеља из околине и са Цетиња, гдје је покојник био особито уважаван и љубљен. Пок. Ђуро био је једна честита душа, и зато је његова прерана смрт осјетан губитак не само за његове сроднике и пријатеље, већ и за наш народ, коме су такви синови веома потребни.

Нека му је лака груда ове земље коју је необично љубио, а Свемогући нека му души подари рајско насеље.

(Нове основне школе). Ове школске године отворене су у овим мјестима нове државне основне школе: у Љешкопољу, на Медуну, у Близни, у Барама Краљским, на Трешњеву, у Враћеновима, у Рудинама, на Богмилићима, у Стабницама, на Пишчу и у Врањини — свега 11 школа.

Дато је по 300 круна државне годишње помоћи општим школама: у Павковићима, Ђеклићима, Косијерима и угањско-очињинској школи; по 200 круна школама: у Дупицу, Вељем Дубоком, Дољанима, Цвилинама, Комарну, Додошима и Борковићима; а по 100 круна школама: у Дубу и Предишу — свега 13 школа.

(Завршена обука). Пицу нам из Бољевића: 26. октобра завршена је шестодневна овогодишња обука гађањем годишње и лимбанске чете под командом потпор. Ј. Божовића и подоф. Станишића. Успјех у настави, дисциплини и гађању био је одличан и достојан сваке похвале. И овом се приликом показало како је добро извјезбано стрјелачко око нашега војника. И овдје смо видјели оног истог црногорског војника, који је у безброј бојашта брао лаворике. Он и данас с истом вољом, истијем жаром жури свуда, гдје га води његов старјешина; он не жали да поднесе и највеће жртве, само да и у овоме новоме времену, кад се од војника поред храбрости тражи и много вјештине, буде што боље оспособљен за борбу са непријатељима.

Послије обуке и свршеног гађања војници су се окупили око трпезе са својим старјешинама, те су том приликом учитељи Д. Поповић и М. Лековић напили за здравље Господара и војске, у коју народ с уздањем гледа. Пјевајући јуначке пјесме, војници су се пред вече разишли својим кућама.

д. п.

ТЕЛЕГРАМИ

(Бечког Кор. Бироа).

Беч, 9. новем. Цар је пошао у Пешту, гдје је стигао послје подне. Одушевљено је поздрављен од стране народа.

Петроград, 9. новем. У округу кубанском проглашено је ратно стање.

Тифлис, 9. новем. Генерал-губернатор Јелисаветпоља, генерал Конушавов, рањен је. Послије кратког времена издахнуо. Убица је умакао.

Цариград, 9. новембра. Бугарски Митрополит Грегоријус у Битољу умро је.

Беч, 10. новем. Краљ грчки отпутовао је за Рим.

Бремен, 10. новем. Лађа „Вилхелм Велики“, која припада немачком Лојдовом друштву, сударила се са неком другом лађом у Заливу Шербуршком. Лађа је оштећена; пет путника је погинуло, а десет рањено.

Париз, 10. новем. Министар иностраних дјела оповргава вијест која се проноси о неком уговору између Француске и Енглеске.

Биоград, 10. новем. Краљ је примио Мунир-пашу у нарочитој аудијенцији. По „Самоуправи“ боравак Мунир-паше у Биограду је при-

ватне природе. — Мунир-паша полази сјутра за Цариград.

Цариград, 11. новем. У предграђу Пере експлодирала је бомба пред једном јерменском апотеком. Било је рањених. Мисли се да овдје нема никакве политичке сврхе.

Цариград, 11. новем. Султан се нешто слабо осјећа већ три дана, али ипак даје аудијенције.

Софија, 11. Паприков, бивши министар рата, одређен је за бугарског дипл. агента у Петрограду, а Тошев у Цариграду на мјесто Начевића.

Рим, 11. новем. Краљ грчки је допутовао, примљен је срдечно; у вече је био ручак на којему су оба краља измијенили срдчане здравнице.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Јављамо свијема Књ. Управама Основнијех Школа, да је изашла из штампе:

ИСТОРИЈА ЦРНЕ ГОРЕ

ЗА

ТРЕЋИ РАЗРЕД ОСНОВНИЈЕХ ШКОЛА

ДРУГО ПОПРАВЉЕНО ИЗДАЊЕ

Цијена 40. пара

Наруџбине треба одмах упућивати Књижари П. М. Калуђеровића, на Цетињу, која ће књиге неодложно разасиљати.

Број 349. Из Канцеларије Министарства Финансија и Грађевина. Одјелење Државна Штампарија Цетиње, 31. октобра 1906.

1—3.

Званични огласи

ОГЛАС

Сагласно огласу Књ. Министарства Финансија од 23. маја број 905 г. број 809, оштампаног у „Гл. Црногорца“ од 4. јуна 1905. број 22, поново се опомињу сви заинтересовани, да ће се аустро-угарске банкноте од 31. марта 1900. г. вриједности од по десет круна, које су замијењене са банкнотама од 4. јануара 1904. г. примити у промету и замјени најдаље до 28. фебруара 1907. г. Пошље овога рока неће се примати ни у замјену нити на Гл. Држ. Благајну нити на другим благајницама.

Д. Р. број 2334—1902. Из Канцеларије Књ. Министарства Финансија и Грађевина, 4. новемб. 1906. г. на Цетињу, 2 3

ОБЈАВА

Према саопштењу Ц. К. Министарства трговине из Беча од 21. овог мјесеца, по нов. кал. број 40,435 р ех 1906 — усљед предузетих санитарских мјера, параброди далматинско-арбанашке линије аустројског Лојда неће тицати Медову, при поласку.

Број 6906. — Из канцеларије поштанско-телеграфског одјелења Министарства унутрашњих дјела. 9. новембра 1906. Цетиње. 1—2

Службени огласи

ОГЛАС. — На основу пресуде Књ. Обласног Суда у Подгорици, од 21. фебруара 1906. год. број 2815—IV—1905—551. Износи се на јавну продају доље описана непокретност удове Саве П. Вуксановић, из Биоча, која је процијењена круна 800.

Продаја ће се извршити у канцеларији капетанског суда у Дољанима.

За продају одређују се три рока 30. новембра, 30. децембра 1906. год. и 30. априла 1907. год. у 9 сати прије подне.

На првом року непокретност неће се продати испод процијењене вриједности,

на другом хоће и ниже али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Сваки лицитант дужан је положити, јемство од 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, дужникови повјериоци и они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

„Влањевачка Лука“ три рала оранице и по косе ливаде, у једном комаду, а граници: од истока Радован М. Вуксановић метехом, од запада пут, од сјевера Радован М. Вуксановић, ораницом и Саво Л. Вуксановић метехом, од југа Радоје Н. Вуксановић и Радосав М. Вуксановић метехом.

Број 623 ех 1906—331—1905.

Дољани, 2. новембра 1906. год.

Капетански Суд
Р. 202, Бр. 516, 1,1 Кап. В. Ивановић

ОГЛАС. — Јавна продаја непокретности Радула Богданова Раичевића, (Чорбице), из Озринића, извршиће се 1. марта 1907. год.

Види оглас у „Глас Црногорца“ Број 36 од 1906.

Број 969—1906—670—1904.

Озринићи, 2. новембра 1906.

Капетански Суд
Кап. Бошко Ђетковић
Р. 39, Бр. 518, 1,1

СУДСКИ ПОЗИВ. * — У смислу ријешења овог Суда, од 13. октобра 1906 год. број 426 позива се Смаил Усов Драговић, из Крајине, оптужени за злочин убиства, извршеног над Даном Дуловим Оцићем, жандармом, капет. суда у Турилу, да на дан 22. новембра ове год. у 9 сати прије подне предстане потписаном суду, ког ће се дана држати расправа, и у случају да исти суду не предстане, донијети заочна пресуда по горњем злочину.

К броју 426—V—1906—57.

У Бару, 13. октобра 1906 год.

Књ. Обласни Суд
Заст. Предсједника, Г. М. Церовић
2—2

* Исправка. — У тексту горњег Судског Позива, штампаног у 42. броју „Гласа Црногорца“, — погрешно је штампано: Ханом Хуловим Оцићем, а треба: „Даном Дуловим Оцићем“, — и злочна пресуда, а треба да буде „заочна пресуда“, што се овим исправља.

ИСПРАВКА. — У —32—33— број „Гласа Црногорца“ погрешно су оштампани огласи о стечају и јавној продаји имовине Риста Вујовића, из Трнова — те је Књ. Обласни Суд у Бару, ријешењем од 2. септембра т. г. број —1083— уништио цео поступак — капетанског суда — као неформалан — и наредио следећу исправку:

СТЈЕЧАЈ. — Ријешењем Књ. Обласног Суда у Бару, од 27. јуна 1906. год. број —1083—IV—1902—95— отворен је стечај над имовином Риста Вујовића, из Трнова, те се позивају сви његови дужитељи, који се до сада нијесу пријавили са својим тражбинама, да исте пријаве потписаном суду најдаље до првог децембра 1906. г. јер се доцније пријаве неће у обзир узети.

Број 774—210—1905

Брчели, 24. октобра 1906. год.

Горњо-Црмички Кап. Суд
Кап. Милош Вукмановић
Р. 124, Бр. 506, 2,2

ОГЛАС. — Износи се на јавну продају непокретност, Зака Рогошића, из Подгорице, процијењена 480 круна.

Продаја ће се извршити у капет. суду у Голубовцима, за коју се одређују три рока 20. новембра, 20. децембра 1906. и 20. априла 1907. године, у 9. сати у јутро.

На првом року непокретност се неће продати испод процијењене вриједности, на другом хоће, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, на трећем ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Лицитанти су дужни положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви, који имају на непокретности реално право, дужникови повјериоци, и који имају право прече купње, да се суду пријаве прије почетка продаје.

Опис непокретности:

У „Осретку“ оранице два рала, граници: од истока Зако Рогошић, од запада Р. Морача, од сјевера Тахир Шаркић, од југа Нико Ивов. Процијењени 480 кр.

Број 1514—675—906.

Голубовци, 20. окт. 1906.

Капетански Суд
Кап. заступник: Н. Вулетић
Р. 151, Бр. 527, 1,1

Приватни огласи

Црногорска Банка

Довршила је послове око своје организације и ошћочела је редован рад по свима гранама кредитних и банкарских послова, предвиђеним чл. 12. друштвених правила.

Црногорска Банка ради ове послове:

1. Есконтује мјенице на којима су најмање три потписа под условима од стране банчине цензуре одобреним;

2. Издаје зајмове на робу, злато, драгоцености и хартије од вриједности;

3. Отвара кредите по текућим рачунима на подлогу, коју управни одбор према банчиним приликама примити може;

4. Купује и продаје чекове на стране пијаци;

5. Прима новац на приклад на уложне књижице и текуће рачуне и у вези с овим, врши исплате и наплате у земљи и иностранству;

6. Врши куповину и продају ефеката са туђ рачун;

7. Ради све мјењачке и банкарске послове и прима депозите на чување и руковање.

Све ове послове врши Банка под најповољнијим условима у штежњи, да својим радом и својим услугама буде што више и што боље од користи домаћој штевини и радиности.

Цетиње, 30. октобра 1906.

Управа
Црногорске Банке

Р. 163, Бр. 510, 2,5

КУПУЈЕМ старе и нове жигосане марке црногорске, по погодби. — Професор Богомир Брус, Загреб, Реална Гимназија. Р. 15. бр. 529. 1,3

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Ниже потписати, сматрамо за особиту дужност изјавити овим путем захвалност, свима приложницима, храма Св. Василије Острошког на Обзовицу, искрена хвала браћи Брајићима, Будванима, Маинама и Паштровићима, на њиховим обилатим прилозима, а особита хвала госп. попу Алекси Хајдуковићу, који је приложио реченом храму једно подпуно свештеничко одјејаније, г. Вукалу Ђ. Прентовићу, који приложи један крст вредности 40 круна, и г. Шпиру Петрову Петрановићу, који приложи ћоку вредности 100 кр.

Поново свима побожним приложницима, најискреније благодаримо.

Обзовица, 20. октобра 1906.

Црквени Одбор: поп С. Дреун, Јоко Маркишић, Крсто Поповић.

Р. 91, Бр. 519, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом преране смрти нашег драгог и премилог синчића односно унука, и братанића

† ЂУЗЕ

којега нам прерана смрт отрже из наших руку и прими у чељусти своје, послје дводневног тешког боловања, а у трећој години млађаног живота.

Дужност нам је изјавити доживотну благодарност: свештенику Јовану Валашевићу; кап. Току Ђуровићу с Данилограђанима, који у болести посјеђаваше и у оноликом броју нашег јединца до вјечне куће испратише — брацки и искрено ожалише,

Вјечита хвала г. г. кап. Мојашу Вукотићу; ком. Ђузи Ђурашковићу; ком. Петру Пајовићу и Симу Секулићу, који појника посјеђаваше и брацки ожалише.

Искрена хвала г. г. надзорнику Пламену; учит. Андрији Јовићевићу, Стеву Јовићевићу, Марку Поповићу, Саву Бугару, Милу Ненезићу, Јовану Павловићу и Марку Мусовићу, који се телеграфски придружише нашој великој жалости и у неколико ублажише нашу тугу.

Особита хвала пријатељима Ђуровићима и кутовима, који покојника често походише у његовој тешкој болести и испратише до вјечне куће.

Поново хвала свијема онима, који нама којим путем изјавише саучешћа и са тијем наша срца ублажише.

Данилов-град, 31. октобра 1906.

Ожалошћени: отац: Никола Стојовић; мајка: Видосава; баба: Анђелина; стричеви: Ристо и Зарија.

Р. 175, Бр. 525, 1,1